

Sygn. akt VIII U 26/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

na posiedzeniu niejawnym w składzie:

Przewodnicząca: sędzia del. Anna Capik- Pater

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2020 r. w Gliwicach

sprawy H. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek odwołania H. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 listopada 2019 r. **nr** (...)

oddala odwołanie .

(-) sędzia del. Anna Capik- Pater

Sygn. akt VIII U 26/20

UZASADNIENIE

Ubezpieczony H. B. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 14 listopada 2019r. o odmowie przyznania mu prawa do odsetek ustawowych od emerytury za okres od 1 września 2016r. Organ rentowy powołując się na treść art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998r. , że Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 7 września 2019r. nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że wyrok sądu został zrealizowany w ustawowym terminie wynikającym z art. 118 ust. 5 w/w ustawy.

Ubezpieczony w odwołaniu z dnia 11 grudnia 2019r. podniósł, że zarzuty organu rentowego nie zostały uwzględnione przez Sąd i to organ rentowy winien ponieść tego konsekwencje. (k. 3)

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania wskazując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji . Zaznaczył, że zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w sprawie o sygn. akt VIII U 2172/18 przeliczył emeryturę ubezpieczonego za okres od dnia 1 września 2016r. do 30 września 2019r. w kwocie 740,69 zł. Wskazał organ rentowy, że wyrok z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w Gliwicach otrzymał w dniu 29 sierpnia 2019r. , uprawomocnienie wyroku nastąpiło w dniu 12 września 2019r., zaś decyzję w sprawie świadczeń organ rentowy wydał w dniu 4 października 2019r. – w terminie. Wskazał, że wbrew stanowisku ubezpieczonego nie pozostawał w zwłoce w wypłacie świadczenia uzasadniającej przyznanie mu prawa do odsetek. Ubezpieczony otrzymał emeryturę w ustawowym terminie od rozstrzygnięcia organu odwoławczego. Nie zawierało ono przy tym stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie

ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Brak więc podstaw do wypłacenia mu dochodzonych odsetek (k. 5).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 czerwca 2016r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury dołączając do niego wszystkie świadectwa pracy, zaświadczenia o dochodach uzyskiwanych za granicą w latach 1992, 1993, , o pobieraniu wynagrodzenia za czas choroby i zasiłków chorobowych , w okresie od 2004r. do 2012r., druk Rp7 za lata 2003 do 2015r. z 10 maja 2016r.

Decyzją z dnia 18 lipca 2016r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu emeryturę od dnia 13 lipca 2016r. tj. od dnia w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny w kwocie 3348,64 zł

Decyzją z dnia 1 września 2016r. organ rentowy z urzędu przeliczył emeryturę od 13 lipca 2016r. tj. od daty , od której przyznano świadczenie w kwocie 3365,62 zł.

Kolejną decyzją z dnia 20 września 2016r. przeliczono emeryturę od 13 lipca 2016r. tj. od daty , od której przyznano świadczenie w kwocie 3347,44 zł z uwagi na fakt, że Oddział dokonał korekty kapitału początkowego i do ustalenia jego wysokości nie zaliczył okresów urlopu dewizowego od 20 grudnia 1981r. do 31 grudnia 1981r. oraz od 2 lipca 1988r. do 31 lipca 1988r. ponieważ z zaświadczenia z dnia 29 sierpnia 2006r. wynika, że ekwiwalent za ten urlop wypłacany był w dewizach w więc brak było podstawy do opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne

W dniu 22 września 2016r. ubezpieczony złożył ponowny wniosek o ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego. Załączył wówczas do wniosku świadectwo pracy z 21 września 2016r. z Zakładu (...) sp z o.o. gdzie pracował jako spawacz wraz ze świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych również z tej samej daty.

Decyzją z dnia 26 września 2016r. organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od dnia 1 września 2016r. , tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek w kwocie 3370,58 zł

Kolejno w dniach 16 czerwca 2016r., 31 sierpnia 2016r., 18 września 2016r. i 23 września 2016r. wydawał organ rentowy decyzje dotyczące kapitału początkowego ubezpieczonego.

Decyzją z dnia 24 kwietnia 2017r. rozpatrując wniosek ubezpieczonego z 3 kwietnia 2017r. doliczono składki i przeliczono emeryturę ubezpieczonego począwszy od 1 kwietnia 2017r. w wysokości 3395,52 zł

Wyrokiem z dnia 9 maja 2017r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołania ubezpieczonego od wyżej powołanych i opisanych decyzji. Apelację wywiódł ubezpieczony załączając do niej kopie z kart z legitymacji ubezpieczeniowej , którą załączył już do odwołania . Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2018r. Sąd Apelacyjny w Katowicach uchylił powołany wyrok Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd wskazał, że nie odniesiono się od zarzutów ubezpieczonego dotyczących wynagrodzeń przyjętych w zaświadczeniach , które ubezpieczony dołączył do odwołań , z lat 1992-1993, wynikających z zaświadczeń, a za rok 1991. wynikających z zapisu w legitymacji ubezpieczeniowej.

W trakcie ponownego rozpoznania sprawy Sąd dopuścił dowód z opinii głównej i uzupełniającej biegłego do spraw rent i emerytur. Zaświadczenia Rp7 , zapisy z legitymacji ubezpieczeniowej za lata 1991-1992 nie skutkowały zmianą zarobków w porównaniu do treści druku Rp7. Zarobki z Rp7 i legitymacji za rok 1991 , były takie same, a wpis o zarobkach za 1992r. obejmował jedynie 6 miesięcy. Ubezpieczony nie podważył prawidłowości zaświadczenia Rp7 co do roku 1993. Jedyną podstawą ustalenia zarobków za ten rok 1993. było zaświadczenie Rp 7 . Uwzględnił biegły natomiast w opinii do stażu pracy i okresu składkowego okresy przebywania przez ubezpieczonego na tzw. urlopiach dewizowych. W konsekwencji tych wyliczeń emerytura ubezpieczonego na dzień 1.09.2016r. wzrosła do kwoty 3385,73 r. wymiar tych urlopów ustalono w oparciu o dokumentację znajdującą się w aktach osobowych ubezpieczonego .

Mając na względzie zgromadzony materiał dowodowy w tym opinie biegłego Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 7 sierpnia 2019r. zmienił zaskarżone decyzje ten sposób , że ustalił , że emerytura ubezpieczonego na dzień 1 września 2016r. wynosić będzie kwotę 2285,73 zł, w pozostałej części Sąd oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony.

Organ rentowy otrzymał wyrok z uzasadnieniem w dniu 29 sierpnia 2019r. i nie wywiódł apelacji. W dniu 4 października 2019r. organ rentowy decyzją ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego od 1 września 2016r. tj. od daty określonej w wyroku Sądu .

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 listopada 2019r. odmówił organ rentowy ubezpieczonemu prawa do wypłaty odsetek rozpatrując wniosek z dnia 29 października 2019r.

Sąd ustalił wyżej opisany stan faktyczny w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy o sygn. VIII U 2172/18 w tym akta osobowe ubezpieczonego jak też akta organu rentowego z obu spraw niniejszej i yVIII U 2172/18.

Spornym jedynie pozostaje czy doszło do opóźnienia w przyznaniu i wypłacie świadczenia ubezpieczonego, czy organ rentowy ponosi za to odpowiedzialność, a co za tym idzie czy jest zobowiązany do wypłaty odsetek.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 116 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości. Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2001r. (II UKN 297/00; OSNP 2002/23/577) oznacza to, że ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na wnioskodawcy.

W sprawie VIII U 1728/16 (VIIIU 2172/18) dopiero Sąd z urzędu zwrócił się o akta osobowe ubezpieczonego, na podstawie których to akt biegły w okresie końcowym postępowania sądowego sporządził opinię, która legła u podstaw wydania wyroku. Odwołanie ubezpieczonego nie zawierało wniosku o zwrócenie się o te akta. Zgromadzone akta osobowe posłużyły na późniejszym etapie postępowania biegłemu do obliczenia wysokości świadczenia , gdyż umożliwiały mu one odniesienie się do zarzutu tzw. urlopów dewizowych . Mimo tego bowiem , że ubezpieczonemu wypłacono ekwiwalent za urlop dewizowy to określono również czas jego wykorzystania kiedy to ubezpieczony będąc pracownikiem spółki (...) faktycznie nie świadczył pracy . Pracodawca odprowadzał składki z tego tytułu na ubezpieczenie społeczne zatem okresy te należało uwzględnić jako okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy FUS. Biegły w opinii wyjaśnił, a opinie tę podzielił Sąd , że pracodawca obliczył tzw. urlop dewizowy z urlopem taryfowym w ten sposób by łącznie nie przekraczał on urlopu wynikającego z uregulowań kodeksu pracy. Mimo, że ubezpieczonemu wypłacono ekwiwalent za urlop. Organ rentowy nie dysponował aktami osobowymi ubezpieczonego w chwili kiedy wydawał decyzję. Wydał decyzję opierając się bowiem na materiale przedłożonym przez ubezpieczonego.

Dopiero otrzymanie przez organ rentowy wyroku z dnia 7 sierpnia 2019r. z uzasadnieniem stanowiło tę okoliczność, która umożliwiła organowi rentowemu wydanie decyzji. Istotne jest, że wydanie wyroku poprzedziło zgromadzenie materiału dowodowego w postaci m.in. akt osobowych ubezpieczonego, a następnie przeprowadzenie dowodu z opinii głównej i uzupełniającej biegłego. Do opinii głównej bowiem zarówno organ rentowy jak też ubezpieczony wnieśli zastrzeżenia, co spowodowało dopuszczenie przez Sąd dowodu z opinii uzupełniającej. Gdyby zarzuty podnoszone przez strony były nieistotne nie doszło by do ponownego skierowania sprawy do biegłego. Te wszystkie argumenty świadczą o braku winy organu rentowego w niewydaniu decyzji już we wrześniu 2016r., a dopiero w wykonaniu wyroku z dnia 7 sierpnia 2019r.

Z mocy art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Na podstawie art. 118 ust. 1a tej ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie prawo do emerytury w wysokości 3385,73 zł ustalono dopiero orzeczeniem Sądu Okręgowego z dnia 7 sierpnia 2019r. Wyrok z uzasadnieniem doręczono organowi rentowemu w dniu 29 sierpnia 2019r. dopiero w oparciu o przedstawioną przez Sąd argumentację organ rentowy miał możliwość podjęcia decyzji, że nie będzie wywodził apelacji. Rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu odwoławczym uzasadnione było ustaleniami, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu z uwagi na ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed tym organem

W konsekwencji decyzją z dnia 4 października 2019r. organ rentowy wykonał wyrok zaskarżony przez ubezpieczonego. Stąd w myśl art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji był dzień upływu terminu do wniesienia apelacji przez organ rentowy zatem dzień 12 września 2019r.

Zatem wydając decyzję w dniu 4 października 2019r. organ rentowy nie uchybił 30 dniowemu terminowi o którym mowa w art. 118 ustawy emerytalnej.

Przyjęcie jakiegokolwiek innej wcześniejszej daty wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest wykluczone, ponieważ nie została spełniona wymagana ku temu przesłanka przewidziana w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w postaci odpowiedzialności organu rentowego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Gdyby było inaczej, to stosownie do tego przepisu organ odwoławczy wydając orzeczenie stwierdziłby odpowiedzialność organu rentowego, a tak się nie stało. Sąd w wyroku z dnia 7 sierpnia 2019r. nie zawarł powyższego stwierdzenia. Brak zatem podstaw do przyjęcia odpowiedzialności organu rentowego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Do powyższego wniosku prowadzi szczegółowa analiza postępowań sądowych wszczętych przez ubezpieczonego w odwołaniu od kolejnych decyzji organu rentowego co opisano powyżej. Nie sposób więc zarzucić organowi rentowemu jakichkolwiek zaniedbań, które uniemożliwiłyby wcześniejsze ustalenie ubezpieczonemu prawa do emerytury w wysokości ustalonej ostatecznie w wyroku z sierpnia 2019r. Uznać więc należy, że organ rentowy w ustawowym terminie wynikającym z powołanego na wstępie art. 118 ust. 1 i 1a ustawy emerytalnej ustalił prawo ubezpieczonego do tego świadczenia i wypłacił je. Doszło do tego bowiem w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. w okresie 30 dni od 12 września 2019r.

Zgodnie z treścią art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 218, poz. 1690), zwanej dalej ustawą systemową jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych nie wypłacił świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Jak wykazano wyżej organ rentowy w terminach przewidzianych w art. 118 ust. 1 i 1a ustawy emerytalnej przyznał i wypłacił ubezpieczonemu emeryturę, przeto nie jest on zobligowany do wypłaty odsetek. Fakt, iż prawo do tego świadczenia mogło zostać ustalone decyzją ZUS dopiero w październiku 2019r. po udowodnieniu przez ubezpieczonego wysokości składek za poszczególne okresy dopiero w postępowaniu przed Sadem Okręgowym i po sporządzeniu opinii biegłego stanowi okoliczność, za którą organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007r. (III UK 37/07; OSNP 2008/21-22/326) odsetki przewidziane w art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem

sądu w sytuacji, gdy organ rentowy z naruszeniem prawa odmówił jego przyznania, nalicza się od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek. Nie było podstaw, by wcześniej niż w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 7 sierpnia 2019r. organ rentowy uwzględnił wniosek ubezpieczonego. W świetle opisanego wyżej stanu faktycznego, nie sposób przyjąć, iż przyznanie świadczenia przez organ rentowy w dotychczasowej wysokości wynikała z naruszenia prawa przez Zakład.

Mając powyższe na względzie na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz art. 118 ust. 1 i 1a ustawy emerytalnej w związku z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej odwołanie ubezpieczonego oddalono jako bezzasadne.

(-) sędzia del. Anna Capik-Pater